

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет (інститут) міжнародних відносин
Лабораторія проектів та ініціатив

СИЛАБУС

Вибіркового *нормативного* освітнього компонента
«Промоція наукового продукту та управління проектами»

підготовки здобувачів

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

спеціальності 193 Геодезія та землеустрій

освітньо-наукової програми

Геопросторове моделювання, моніторинг земель та управління територіями

Силабус освітнього компонента «Промоція наукового продукту та управління проектами» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань 19 Архітектура та будівництво, спеціальності 193 Геодезія та землеустрій, за освітньо-науковою програмою Геопросторове моделювання, моніторинг земель та управління територіями.

Розробник: Павліха Н.В., д.е.н., професорка кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами, очільниця Лабораторії проектів та ініціатив

Погоджено

Гарант освітньо-наукової програми:

Завідувачка кафедри геодезії,
землепорядкування та кадастру,
д.т.н., професор

_____ Анна УЛБ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні Лабораторії проектів та ініціатив

протокол № 1 від 02 вересня 2022 р.

Очільниця Лабораторії проектів та ініціатив: Павліха Н.В. _____

I. Опис освітнього компонента (для очної форми навчання)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Очна (денна, вечірня) форма навчання	Галузь знань: 19 Архітектура та будівництво Спеціальність: 193 Геодезія та землеустрій Освітньо-наукова програма: Геопросторове моделювання, моніторинг земель та управління територіями, третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання другий
ІНДЗ: є		Семестр 3-ій
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 14 год.
	Самостійна робота 50 год.	
	Консультації 6 год.	
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

Опис освітнього компонента (для заочної форми навчання)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	Галузь знань: 19 Архітектура та будівництво Спеціальність: 193 Геодезія та землеустрій Освітньо-наукова програма: Геопросторове моделювання, моніторинг земель та управління територіями, третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання другий
ІНДЗ: є		Семестр 3-ій
		Лекції 8 год.
		Практичні (семінарські) 4 год.
	Самостійна робота 68 год.	
	Консультації 10 год.	
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

ППП Павліха Наталія Володимирівна

Науковий ступінь доктор економічних наук
Вчене звання професор
Посада професор кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами

Контактна інформація (+380503785143, nataliia.pavlikha@vnu.edu.ua).

Дні занять (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>).

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Програма освітнього компонента «Промоція наукового продукту та управління проектами» складена відповідно до стандартів освітньо-наукових програм підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, сучасних нормативно-правових актів та наукових досліджень. Предметом освітнього компонента є процеси промоції результатів наукової діяльності ученого в інформаційному середовищі України та світу та управління проектами. Освітній компонент передбачає формування вмінь забезпечувати якісний рівень наукового продукту (публікації, розробки, теорії тощо); створювати та просувати персональний бренд і управляти власним науковим іміджем; здійснювати грантову діяльність; презентувати наукові результати в проєктних пропозиціях та грантових заявках; розробляти аплікаційні форми (заявки) наукових проєктів; ефективно використовувати власний час та ресурси для наукової та проєктної діяльності тощо.

2. Пререквізити - курсові, бакалаврські та магістерські роботи, проходження виробничих практик, передбачених навчальним планом, випускні кваліфікаційні та магістерські роботи, а також освітні компоненти «Основи наукових досліджень», «Інтелектуальна власність», «Філософія та методологія науки» тощо

Постреквізити – дисертаційні дослідження на здобуття наукових ступенів доктора філософії, докора наук.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Метою є формування в здобувачів знань і навичок щодо промоції наукового продукту, грантової діяльності та процесів управління проектами, із дотримання академічної доброчесності. Завданням освітнього компонента є засвоєння здобувачами знань та набуття навичок і вмінь у галузях здійснення наукової, грантової та проєктної діяльності; із створення та просування персонального бренду та управління власним науковим іміджем задля комерціалізації власного наукового продукту та збільшенню конкурентної переваги на ринку освітніх і наукових послуг; презентації наукових результатів в проєктних пропозиціях і грантових заявках тощо.

4. Результати навчання (Компетентності).

Інтегральна компетентність (ІНТ):

- Здатність продукувати наукові ідеї, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, вирішувати комплексні проблеми в процесі дослідницької та професійної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження у сфері геодезії, картографії, фотограмметрії, геоінформаційних систем та технологій, землеустрою, земельного кадастру, моніторингу та охорони земель, управління територіями

Загальні компетентності

- Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу інформації, оцінювання сучасних наукових досягнень в тому числі у галузі геодезії, фотограмметрії, геопросторового моделювання, землеустрою та управління територіями. **(ЗК-1)**
- Здатність ініціювати та проводити оригінальні наукові дослідження, ідентифікувати актуальні наукові проблеми, здійснювати пошук та критичне аналізування інформації. **(ЗК-2)**

- Здатність продукувати інноваційні конструктивні ідеї, застосовувати нестандартні підходи до вирішення складних і нетипових завдань. **(ЗК-3)**
- Уміння виявляти ораторську майстерність, вести наукову бесіду та дискусію за широким колом загальних суспільних та спеціальних наукових проблем, аргументовано обґрунтовувати власну позицію. **(ЗК-5)**
- Здатність бути цілеспрямованим, наполегливим, старанним та усвідомлювати соціально-моральну відповідальність за одержані наукові результати. **(ЗК-6)**
- Здатність раціонально планувати та розподіляти власний час, самостійно проводити наукові дослідження, взаємодіяти у колективі та виявляти лідерські здібності при виконанні наукових проектів. **(ЗК-7)**

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- Ґрунтовні знання наукових досліджень явищ, процесів та об'єктів у сферах геодезії, картографії, фотограмметрії, геоінформаційних систем та технологій, землеустрою, земельного кадастру, моніторингу та охорони земель, управління територіями. **(ФК-2)**
- Здатність застосовувати одержані знання з різних предметних сфер геодезії, картографії, фотограмметрії, геоінформаційних систем та технологій, землеустрою, земельного кадастру, моніторингу та охорони земель, управління територіями для формулювання нових теоретичних трактувань і положень, практичних адресних рекомендацій і пропозицій. **(ФК-3)**
- Здатність виявляти та розуміти причинно-наслідкові зв'язки між явищами, процесами та об'єктами у сфері геодезії, картографії, фотограмметрії, геоінформаційних систем та технологій, землеустрою, земельного кадастру, моніторингу та охорони земель, управління територіями, ідентифікувати та оцінювати фактори впливу. **(ФК-4)**
- Уміння розробляти логічні та обґрунтовані послідовності, системи, механізми, моделі, тощо для конкретних об'єктів у сфері геодезії, картографії, фотограмметрії, геоінформаційних систем та технологій, землеустрою, земельного кадастру, моніторингу та охорони земель, управління територіями **(ФК-6)**
- Володіння актуальною інформацією щодо сучасного стану, тенденцій розвитку, проблематики та наукової думки у сфері професійної діяльності. **(ФК-7)**
- Системний науковий світогляд та загальнокультурний кругозір. **(ФК-8)**

Програмні результати навчання

- Володіти сучасними передовими концептуальними та методологічними знаннями при виконанні науково-дослідницької та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей знань **(ПР-1)**.
- Мати ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії, знання праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загально-цивілізаційного процесу **(ПР-2)**.
- Знати процедуру встановлення інформаційної цінності та якості літературних і фондових джерел **(ПР-3)**.
- Знати принципи організації, форми здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання **(ПР-4)**.
- Уміти проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових наукових положень та ідей **(ПР-5)**.
- Ініціювати, організувати та проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань, формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері **(ПР-6)**.

- Аналізувати сучасні наукові праці, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання, здійснювати моніторинг наукових джерел інформації стосовно досліджуваної проблеми, встановлювати їх інформаційну цінність шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами (ПР-7).
- Проводити професійну інтерпретацію отриманих матеріалів на основі сучасного програмного забезпечення з використанням існуючих теоретичних моделей (ПР-8).
- Мати досвід спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю у відповідній галузі наукової та/або професійної діяльності (ПР-9).
- Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз (ПР-10).
- Професійно презентувати результати своїх досліджень на вітчизняних та міжнародних наукових конференціях, семінарах, мати досвід практичного використання іноземної мови у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності (ПР-11).
- Здійснювати організацію польових і лабораторних досліджень відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці (ПР-13).
- Мати здатність діяти соціально свідомо і відповідально на основі етичних мотивів, приймати обґрунтовані рішення, саморозвиватися і самовдосконалюватися, нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень, здатність мотивувати співробітників та рухатися до спільної мети (ПР-14).

Структура освітнього компонента (для очної форми навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Характеристика наукової діяльності та наукового продукту.						
Тема 1. Науковий продукт як результат наукової діяльності.	9	2	2	5	1	Т/ДС 4
Тема 2. Види результатів наукової діяльності вченого, їх характеристика.	8	2	1	5	0,5	Т/ДС 4
Тема 3. Оцінка наукового продукту як результату наукової діяльності.	8	2	1	5	0,5	Т/ДС 4
Разом за модулем 1	25	6	4	15	2	МКР
Змістовий модуль 2. Способи промоції наукового продукту.						
Тема 4. Промоція наукового продукту: сутність, значення, засоби, форми.	10	2	2	6	0,5	Т/ДС 4
Тема 5. Створення та просування персонального бренду і управління власним науковим іміджем.	6	2	1	3	0,5	ДС/РМГ 4
Тема 6. Презентація наукової діяльності та наукового продукту.	6	2	1	3	0,5	ДС/РМГ 2
Тема 7. Наукова комунікація та популяризація наукового продукту.	6	2	1	3	0,5	ДС/РМГ 2
Разом за модулем 2	28	8	5	15	2	МКР

Змістовий модуль 3. Управління проектами.						
Тема 8. Загальна характеристика управління проектами.	12	2	2	8	0,5	Т/РМГ 4
Тема 9. Використання часу та ресурсів для наукової та проектної діяльності	6	2	1	3	0,5	Р/РМГ 4
Тема 10. Особливості управління науковими та освітніми проектами.	7	1	1	5	0,5	Р/РМГ 4
Тема 11. Грантова діяльність вченого.	6	1	1	4	0,5	Р/РМГ 4
Разом за модулем 3	31	6	5	20	2	МКР
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Модульна контрольна робота 1						5
Модульна контрольна робота 2						5
Модульна контрольна робота 3						5
ІНДЗ (за наявності)						15
Інше професійно-орієнтовані завдання Участь у конференції з публікацією тез (за тематикою дисципліни) Участь у сертифікованих програмах (проектах) професійного спрямування з (тренінги, наукові проекти, тощо)						10 20
Всього годин/Балів						100

Структура освітнього компонента (для очної форми навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Характеристика наукової діяльності та наукового продукту.						
Тема 1. Науковий продукт як результат наукової діяльності.	9	0,5	-	5	0,5	Т/ДС 4
Тема 2. Види результатів наукової діяльності вченого, їх характеристика.	8	0,5	-	5	1	Т/ДС 4
Тема 3. Оцінка наукового продукту як результату наукової діяльності.	8	0,5	1	5	0,5	Т/ДС 4
Разом за модулем 1	25	1,5	1	18	2	МКР
Змістовий модуль 2. Способи промоції наукового продукту.						
Тема 4. Промоція наукового продукту: сутність, значення, засоби, форми.	10	1	-	6	0,5	Т/ДС 4
Тема 5. Створення та просування персонального бренду і	6	1	-	3	0,5	ДС/РМГ 4

управління власним науковим іміджем.						
Тема 6. Презентація наукової діяльності та наукового продукту.	6	0,5	1	3	0,5	ДС/РМГ 2
Тема 7. Наукова комунікація та популяризація наукового продукту.	6	1	1	3	0,5	ДС/РМГ 2
Разом за модулем 2	28	3,5	2	20	2	МКР
Змістовий модуль 3. Управління проектами.						
Тема 8. Загальна характеристика управління проектами.	12	0,5	-	8	1	Т/РМГ 4
Тема 9. Використання часу та ресурсів для наукової та проектної діяльності	6	0,5	-	3	2	Р/РМГ 4
Тема 10. Особливості управління науковими та освітніми проектами.	7	1	-	5	1	Р/РМГ 4
Тема 11. Грантова діяльність вченого.	6	1	1	4	2	Р/РМГ 4
Разом за модулем 3	31	3	1	30	6	МКР
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Модульна контрольна робота 1						5
Модульна контрольна робота 2						5
Модульна контрольна робота 3						5
ІНДЗ (за наявності)						15
Інше професійно-орієнтовані завдання Участь у конференції з публікацією тез (за тематикою дисципліни) Участь у сертифікованих програмах (проектах) професійного спрямування з (тренінги, наукові проекти, тощо)						10 20
Всього годин/Балів						40 15 15 10 20 100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Виявити особливості просування на ринку наукових продуктів шляхом дослідження сутності інновацій та інноваційного продукту.

2. Здійснити класифікацію, виявити особливості та стримуючі фактори наукового продукту.

3. Охарактеризувати найбільш ефективні засоби просування різних видів наукових продуктів на різних етапах їх життєвого циклу.

4. Проаналізувати методи управління просуванням наукового продукту на ринку інноваційних продуктів.
5. Розкрити категорії наукового продукту відповідно до різних класифікацій.
6. Охарактеризувати основні зарубіжні практики впровадження результатів наукового дослідження.
7. Визначити критерії продуктивності праці вченого та економічну ефективність наукових досліджень.
8. Охарактеризувати канали наукової комунікації.
9. Охарактеризувати способи популяризації наукового продукту.
10. Розкрити способи і методи промоції наукового продукту вченого у сучасному світі.
11. Здійснити оформлення і подання проєктної (грантової) пропозиції (на вибір здобувача), використовуючи аплікаційні форми Visigrad Fund, British Council Active Citizens, Erasmus+Monnet.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо аспіранта

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність аспірантів під час практичних занять;
- своєчасне виконання практичних робіт та завдань самостійної роботи;
- виконання модульних контрольних завдань;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях.

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час контрольного опитування (за винятком дозволу викладача при необхідності виконання певних завдань, передбачених навчальною дисципліною);
- порушення дисципліни;
- списування та плагіат.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
  - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
  - дотримання морально-етичних норм поведінки та спілкування.
- За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:
- повторне проходження оцінювання (опрацювання завдань лабораторної роботи, написання модульної контрольної роботи тощо);
  - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
  - відрахування з Університету.

Політика щодо дедайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (лікарняний, навчання за програмою подвійного диплому тощо).

V. Підсумковий контроль

Залік виставляється згідно з балами, які набрав аспірант під час виконання усіх видів завдань поточного оцінювання. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- поточне оцінювання згідно суми балів за: практичні та ІНДЗ (максимум 40 балів);
- трьох модульних контрольних робіт (максимум 60 балів, тобто по 20 балів кожна).

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з формою контролю - залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Батенко, Людмила Павлівна та ін. Управління проектами: Навч. посібник / Л.П. Батенко; Олександр Анатолійович Загородніх; Вікторія Валеріївна Ліщинська. – К.: КНЕУ, 2004. – 232с.

2. Блага Н. В. Управління проектами : навч. посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.

3. Корягін М. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / М. В. Корягін, М. Ю. Чік. – К. : Алерта, 2014. – 620 с.

4. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проектами: Підручник / За заг. ред. Л. В. Ноздріної. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 432 с.

5. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

6. Остапенко Г. Комунікація та комунікативна активність суспільства в добу інтернет-технологій: соціальний аспект // Вісник Книжкової палати. – 2013.– № 9. – С. 1–4.

7. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

8. Прийняття управлінських рішень : навчальний посібник / [Ю. Є. Петруня, Б. В. Літовченко, Т. О. Пасічник та ін.] ; за ред. Ю. Є. Петруні. – [4-те вид., переробл. і доп.]. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. – 276 с.

9. Письменний В. В., Кириленко О. П. Основи наукових досліджень у схемах і таблицях: навчальний посібник. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – 228 с.

10. Павліха Н. В., Тоцька Л.Л. Планування проекту підготовки доктора наук засобами Microsoft Office Project Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки 2019. № 3. С. 62-71.
11. Павліха Н. В., Долиняк Ю. Стратегічні напрямки активізації розвитку регіональних ринків освітніх послуг в Україні Економічний простір. 2017. -№ 128. С. 214 223
12. Павліха Н. В. Роль науки і освіти в забезпеченні сталого розвитку держави та її регіонів Регіональна економіка. 2017. №2. С. 171-173.
13. Павліха Н. В., Цимбалюк І. О., Долиняк Ю. О. Особливості розвитку регіональних ринків освітніх послуг в Україні [Електронний ресурс]. *Економіка та Суспільство*. 2018. № 15. URL: <http://economyandsociety.in.ua/journal-15/22-stati-15/1889-pavlikha-n-v-tsimbalyuk-i-o-dolinyak-yu-o>
14. Павліха Н., Тоцька О. Стратегічні напрями модернізації системи управління вищою освітою в Україні. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. 2019. № 4. С. 33–41.
15. Тарасюк, Галина Миколаївна. Управління проектами: Навч. посібник для студ. ВНЗ. – К.: Каравела, 2004. – 344с. Гондарева, Ірина Вячеславівна.
16. Тянь Р.Б., Холод Б.І., Ткаченко В.А, Управління проектами. Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 224 с.
17. Управління проектами: навч. посібник / Т.В. Маматова, В.М. Молоканова, І.А. Чикаренко, О.О. Чикаренко. – Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. – 128 с.
18. Управління проектами: навчальний посібник / Уклад.: Л.Є. Довгань, Г.А.Мохонько, І.П.Малик. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 420 с.
19. esnuir.eenu.edu.ua – електронний репозитарій СНУ імені Лесі Українки;
20. <http://eenu.edu.ua/uk/naukovcsyu-innovatoru> - сторінка «Науковцю-інноватору» на сайті СНУ імені Лесі Українки
21. <http://orcid.org/> - цифрова ідентифікація науковця
22. <http://usw.com.ua/> - сайт «Українські науковці у світі»
23. <http://wokinfo.com/researcherid/> - Цифровий профіль науковця від Web of Science
24. <http://www.sips.gov.ua/> - Державна служба інтелектуальної власності України
25. <https://scholar.google.com.ua/> - інформаційно-пошукова платформа Google-академія;
26. <https://www.linkedin.com> - професійна соціальна мережа
27. <https://www.researchgate.net> – світова інформаційно-комунікаційна платформа для науковців.